

Dřevěný větrný mlýn
z konce 18. století
v Partutovicích
(možnost prohlídky) ►

▲ Tzv. Římský most – kamenný most přes potok Ludinu severně od Hranic mezi vesnicemi Velká a Bělotin. Vedla přes něj stará, tzv. Oderská obchodní cesta, která se napojovala na cestu do Polska. Most je zmíněn v Kropáčově urbáři v roce 1569 při výčtu robot z Jindřichova. V roce 1843 byl při budování železnice přenesen o několik metrů na dnešní místo mezi železnici a nyní budovanou dálnici.

Městské informační centrum Hranice
Masarykovo nám. 71, 753 01 Hranice
tel.: 581 607 479, e-mail: mic@meu.hranet.cz
www.mic.hranet.cz
Jsmě zde pro vás:
červen – září
Po–Pá: 7.00–18.00 / So: 8.00–12.00
říjen – květen
Po–Pá: 8.00–17.00 / So: 8.00–11.00

Městský úřad Hranice
Pernštejnské nám. 1, 753 01 Hranice
tel.: 581 828 111, www.mesto-hranice.cz

Hranice
Průvodce památkami města

Text a fotografie: Tomáš Pospěch, Milan Mráz
Grafická úprava: Kateřina Holá
Mapy: Jan Machovský
Pro Město Hranice vydalo nakladatelství DOST, Hranice 2007.
Druhé, upravené vydání.

ISBN 80-902942-3-5
© Tomáš Pospěch / DOST 2007

Hranice

Průvodce památkami města

▲ Bašta u zámku – pozůstatek
středověkého opevnění města

Město Hranice

Rozloha: Včetně integrovaných obcí přes 52 km²

Nadmořská výška: Přibližně 251 metrů

Počet obyvatel: 19.769 (k 31. 12. 2001)

Místní části: Drahotuše, Lhotka, Rybáře, Slavič, Středolesí, Uhřínov, Valšovice, Velká

Obsah, legenda k mapám

1. Hradby *(str. 2)*
2. Zámek *(str. 2)*
3. Hrad Svrčov *(str. 6)*
4. Kostelíček *(str. 6)*
5. Stará radnice *(str. 7)*
6. Měšťanské domy *(str. 8)*
7. Dům se sgrafity *(str. 8)*
8. Fara *(str. 8)*
9. Farní kostel *(str. 9)*
10. Pamětní deska popravy v r. 1627 *(str. 10)*
11. Bratrský sbor *(str. 10)*
12. Židovský hřbitov *(str. 10)*
13. Gallašův dům *(str. 11)*
14. Viadukty *(str. 11)*
15. Železniční tunel *(str. 11)*
16. Vojenské ústavy *(str. 12)*
17. Synagoga *(str. 13)*
18. Palác Kunz *(str. 14)*
19. Weinbergerův rodinný dům *(str. 14)*
20. Vily od Karla Caivase *(str. 15)*
21. Fricova vila *(str. 16)*
22. Rodinný dům Králových *(str. 16)*
23. Sochy *(str. 16)*
24. Znak města *(str. 17)*
25. Prapor města *(str. 17)*
26. Lázně Teplice nad Bečvou *(str. 18)*
27. Drahotuše *(str. 19)*
28. Další zajímavá místa *(str. 19)*
29. Trasy *(str. 20)*

Vznik města

Hranice, město s téměř 20.000 obyvateli, leží převážně na pravém břehu řeky Bečvy v nadmořské výšce 251 metrů. V minulosti bylo označováno také jako Granice, Alba Ecclesia, Weissenkirchen, Weisskirchen, případně Mährische Weisskirchen. Geograficky příhodná krajina Moravské brány byla osídlena přinejmenším od paleolitu, jak o tom svědčí nálezy pazourkových nástrojů a dalších předmětů v okolí vrchu Kobylanka. Okolím města vedly četné cesty z Opavy nebo Polska do Kelče a Kroměříže a cesta proti proudu Bečvy do Poodří. Nejstarší písemně dochovaná zpráva o Hranicích datovaná rokem 1169 je falzem ze začátku 13. století, vzniklým za sporu mezi klášterem Hradiskem u Olomouce a rajhradským klášterem, a zmiňuje spíše území zvané Hranice, než osadu. Označení Hranice se objevuje poprvé bezpečně až v listině z roku 1222. Původně trhovářská ves Hranice byla vysazena na město pod názvem Alba Ecclesia poprvé v roce 1276, podruhé 1292. Město bylo vystavěno na podlouhlé vyvýšenině, ze tří stran obklopené potoky Veličkou, Ludinou a řekou Bečvou.

1. Hradby

Nejstarší městské hradby, pravděpodobně jen valové opevnění, byly zřízeny mezi léty 1292-1296. Cimburkové (1431-1475) vystavěli ve městě před polovinou 15. století kamenný hrad a snad tehdy také opevnili Hranice vnitřní hradební zdí. Patrně za Pernštejnů (1475-1547) byl ve svahu kolem města vybudován druhý, vnější pás hradeb z lomového kamene a s baštami, který se dochoval dodnes.

2. Zámek (*Pernštejnské nám. 1*)

Na severní, nejméně chráněné straně města, byla vystavěna tvrz, připomínaná poprvé v roce 1398. Páni z Cimburka ji upravili na kamenný hrad, který byl ještě za Pernštejnů přestavěn a rozšířen. Ti nechali vybudovat také hlavní věž (64,7 m), v jejímž patře zůstal dodnes zachován pozdněgotický prevet. Jan Kropáč z Nevědomí (1553-1572) si dal přestavět své sídlo v duchu pronikající vrcholné italské renesance v trojkřídlový dvoupatrový zámek,

Pozdněrenesanční portál zámku z 90. let 15. století
(stav zámku před rekonstrukcí) ►

◄ Hranice, dřevoryt z roku 1593 od Jana Willenbergera
▼ Pohled na Hranice z roku 1830

k doživotnímu žaláři a konfiskovaný hranický majetek se dostal do rukou Dietrichštejnů. Ti jej vlastnili až do roku 1858.

Další staletí přinesla zámku spíše jen destrukční zásahy. Byly zde kanceláře i byty úředníků. Od poloviny 19. století byly postupně zazděny arkády. Předzámčí se sladovnou, pivovarem a sýpkami v roce 1948 vyhořelo a bylo o jedenáct let později zbouráno. V letech 1996-1998 byl zámek zrekonstruován a upraven pro potřeby městského úřadu. Přitom byly odstraněny zazdívký arkád a dvůr zastřešen. Dnes patří hranický zámek k nejkrásnějším pozdněrenesančním stavbám na Moravě.

s nádvořními arkádami. Na přelomu 16. a 17. století jej Zdeněk Žampach z Potnštejna přestavěl do dnešní podoby, dal prodloužit křídla severním směrem, zhotovit vstupní portál, dostavět arkády a zbudovat unikátní jednopatrové severní křídlo, kterým se volně přecházelo do hospodářského předzámčí. Václav Mol z Modřelic nechal vyzdobit zámecké místnosti štukami a nad vstupní portál umístit reliéfní nástavec se svým erbem. Za účast ve stavovském povstání byl odsouzen

▲ Současný pohled na zámek
◄ Arkádové nádvoří zámku

3. Hrad Svrčov (3 km jihovýchodně od města)

Hrad se rozkládal na skalnatém ostrohu vysoko nad Teplickým kaňonem na pravém břehu řeky Bečvy na místě dřívějšího sídliště z mladší doby kamenné. Byl vybudován patrně ve 14. století, ale už v roce 1548 se uvádí jako pustý. Dnes je patrný jen hradní příkop a val.

4. Kostelíček (2 km východně od města)

▲ Kostelíček
▼ Barokní obraz od J. H. A. Gallaše

V jeho areálu se nachází hřbitov obklopený zdí se 14 kaplemi křížové cesty (vysvěceny 1739), pozdněrenesanční brána, raněbarokní kaple sv. Antonína Paduánského (připomínaná poprvé roku 1658), kříž s Kristem z pozdního 18. století se sochami P. Marie a sv. Jana Evangelisty po stranách, a kostel Narození Blahoslavené Panny Marie s magdalénskou kaplí (1824). Kostelík je na tomto místě poprvé písemně připomínán v roce 1492. K roku 1595, jak upomíná letopočet na kříži dodatečně zazděném v kruhovém okně, byl buď znovu vystavěn kostel v tradičně gotickém vzhledu, nebo původně plochý strop hranický stavitel F. M. Vlach sklenul valenou klenbou s renesanční štukou a při této příležitosti byla snížena a zaoblena původně hrotitá okna. Na hlavním oltáři je umístěn obraz Narození Panny Marie z roku 1781. Levý postranní oltář nese obraz 14 sv. pomocníků od J. H. A. Gallaše.

Stará radnice ►

5. Stará radnice (Masarykovo nám. 71)

Patří k nejkrásnějším projevům stavebního ruchu 16. století. Hvězdicová klenba pozdněgotického sálu je z roku 1528. Stavba nárožního domu byla dokončena v roce 1544, jak potvrzuje i renesanční portál s letopočtem a iniciálami neznámého mistra kameníka M. B. Snad v roce 1571 vystavěli na nároží budovy s historizující fasádou z roku 1869 hranolovou věž s obydlím vězného a ochozem. Při úpravách za protektorátu bylo obnaženo pozoruhodné cihlové žebrovní Gotického sálu. Po přemístění Městského úřadu na nově zrekonstruovaný zámek v roce 1998 byla radnice nově zrekonstruována. Od roku 2001 zde sídlí Městská knihovna, Městské muzeum a galerie, Základní umělecká škola a Městské informační centrum.

6. Měšťanské domy (Masarykovo nám.)

Hranické náměstí lemují řadové, většinou dvoupatrové domy, z nichž některé mají pozdněgotické stavební jádro, ale nejstarší části většiny hranických domů pocházejí až z druhé poloviny 16. století. Tehdy bylo také v přízemích domů vytvořeno podloubí, které původně lemovalo celé náměstí a přilehlé ulice, ale od 19. století v něm byly zřizovány obchody. Zachovalo se jen v ulicích Zámecká, Radniční a částečně Janáčkova. Zásahy z přelomu 19. a 20. století daly většině domů historizující ráz nebo novorenesanční fasádu. Do tzv. Čaputova domu (Masarykovo nám. 20) se vstupuje kamenným renesančním portálem z roku 1583. V nárožním domě (tzv. Pernštejnský dům) dnešní Komerční banky se dochovala štuková renesanční výzdoba stropu.

7. Dům se sgrafity (Hřbitovní 265)

Renesanční přízemní dům na předměstí, donedávna ještě s doškovou střechou, byl dlouho v literatuře mylně uváděn jako českobratrská škola. Vlastnil jej a v roce 1583 vyzdobil sgrafity Jan Červenka Turnovský,

kteří v Hranicích pracoval jako malíř a iluminátor až do své smrti v roce 1587. Ornamentálními a figurálními sgrafitovými výjevy vyzdobil zámek a četné měšťanské domy na náměstí. V červenci 1997 byl dům výrazně poškozen povodní.

◀ Dům se sgrafity a socha Panny Marie Bolestné

8. Fara (Školní nám. 38)

Barokní jednopatrová fara s mansardovou střechou má snad dochováno renesanční jádro. Přestavěl ji mezi léty 1773-1782 stavitel Jakub Antonín Slováček. Na faře je uložena pozdněgotická dřevěná socha Panny Marie z doby před rokem 1500, pocházející původně z Kostelíčka. Na místě fary byl původně hřbitov a starý gotický kostel, postavený v druhé polovině 13. století a zbořený po vystavění nového většího kostela na náměstí.

9. Farní kostel (Masarykovo nám.)

Pozdně barokní klasicizující kostel Stětí sv. Jana Křtitele byl navržen v ateliéru brněnského dietrichštejnského architekta **Františka Antonína Grimma** v roce 1752. Výstavbu provedl mezi léty 1754-1763 **Jakub Antonín Slováček** ze Židlochovic. Impozantní stavba zcela pozměnila proporce náměstí a okolních jednopatrových domů. Vyniká především vypjatým průčelím s věží. Na jejím štítě je zavěšen dietrichštejnský znak.

Výzdoba kostela pochází většinou jednotně z 60. let 18. století. Na hlavním oltáři je monumentální obraz Stětí sv. Jana Křtitele od brněnského malíře Josefa Sterna z roku 1762, v nástavci oltáře je obraz Bůh Otec trůnící v oblacích. V lodi kostela jsou dvě dvojice protějškových oltářů. Štukové

plastiky první oltářní dvojice vytvořil Jan Adam Nesmann, kdežto obrazy Madony s dítětem a sv. Annou a obraz sv. Jiří je od Josefa Františka Pilze z Olomouce. Na protějším oltáři jsou od Josefa Sterna obraz smrti sv. Josefa a v nástavci obraz archanděla Michaela. Druhou dvojici oltářů z let 1772-1773 zdobí plastiky od Václava Böhma a obrazy od dvorního malíře Johanna Nepomuka Steinera, stejně jako obraz Kristova křtu u křtitelnice: obraz Krista na Olivové hoře v nástavci doprovází vyobrazení krále Davida, oltář sv. Jana Nepomuckého zobrazuje Zpověď královny Žofie a v nástavci má obraz sv. Kateřiny Sienské. Na výzdobě oltářů se podíleli také sochaři František Ondřej Hirnle a řezbář a štukátér František Gallaš, otec J. H. A. Gallaše. Varhany zhotovil v roce 1767 Jan Výmola.

▲ Masarykovo náměstí s farním kostelem a mariánským sloupem

10. Pamětní deska popravy v r. 1627

Na náměstí před kostelem je v místě, kde kdysi stával městský pranýř, do dlažby vložena pamětní deska, která upomíná na popravu dvou hranických měšťanů, kteří zde byli v roce 1627 za účast na protihabsburském povstání sťati. Dalších deset venkovských účastníků vzpoury, mezi nimi i dva hoši, bylo popraveno na předměstí za Horní branou.

11. Bratrský sbor (Šromotovo nám. 791)

Původní stavba pocházela snad z první poloviny 16. století. Do roku 1622 sloužil kostel Jednotě bratrské. Aby se zde při dobývání města neopevnilo cizí vojsko, byl v roce 1626 zbořen. Za moru v letech 1668–1680 vystavěl kníže Dietrichštejn na stejném místě barokní kostelík sv. Šebestiána s dřevěným kasetovým stropem, který vymaloval místní malíř Mikuláš Franta. Po uzavření kostelíka za Josefa II. byl v roce 1786 přeměněn na skladiště soli. V roce 1923 byla stavba vrácena českobratrské církvi evangelické a renovována do dnešní podoby.

12. Židovský hřbitov (Zborovská)

Židé se začali v Hranicích usazovat postupně od roku 1611. Postavení Židů ve městě definitivně stvrdil majitel panství kardinál Dietrichštejn v roce 1629 i jeho nástupce kníže Maxmilián z Dietrichštejna, který jim potvrdil držbu 17 městských domů, včetně synagogy a školy v dnešní Janáčkově ulici a vlastního hřbitova na předměstí. Ten byl založen pravděpodobně v polovině 17. století, kdy si Židé zakoupili pozemek od sousední panské hospody. Do dnešních dnů se dochovalo okolo 400 náhrobků, nejstarší čitelný je z roku 1686. Poslední pohřeb se zde konal v roce 1956. Hřbitov byl poškozen už za okupace, prakticky k úplné demolicí a proměně v park došlo několik dní před listopadem 1989, ale následně byl zrekonstruován.

◀ Židovský hřbitov
Viadukty ▶

13. Gallašův dům (Gallašova 170)

Josef Heřman Agapit Gallaš (1756–1840) byl národní buditel, básník Puchmajerovy školy, malíř, lékař, sběratel lidové poezie a autor četných textů o uměleckých a historických památkách. Jeho rodný dům, patrně z roku 1755, je zajímavým dokladem typické předměstské architektury té doby. Nedaleko stojí tzv. Gallašova lípa.

14. Viadukty

Kamenné viadukty byly postaveny mezi léty 1844–1847 na tehdejší Severní dráze císaře Ferdinanda, aby překonaly značné výškové rozdíly v rozvodí řeky Odry a Bečvy a mělká, široká údolí u Jezernice a u Hranic. Viadukty pro druhou kolej vznikly až v 70. letech 19. století, třetí stavěli italští zajatci za I. světové války, dokončeny byly po válce. Hranické viadukty mají délku přes 400 metrů.

15. Železniční tunel (Slavič)

250 metrů dlouhý a 6 metrů vysoký tunel vystavěn v letech 1845–1846 pod obcí Slavič měl zabránit pohybu půdy, které se začaly projevovat při stavbě a současně vyřešit nesouhlas obyvatel Slaviče s dráhou, která rozdělovala obec na dvě části.

16. Vojenské ústavy

jednotná, více než 500 metrů dlouhá chodba. Uvnitř jinak poměrně strohých budov svou zdobností vyniká bílo-zlatý interiér neobarokního Zrcadlového sálu. Skvostem areálu je kaple sv. Barbory. Vnitřní vybavení, z velké části navržené také Wilhelmem Dodererem, se nic nedomalovalo.

Domy původně rakousko-uherských vojenských škol byly vystavěny podle plánů profesora vídeňské techniky Wilhelma Doderera a vojenského stavitele Karla Schmidta v letech 1851-1863. Historizující architektura budov nese neorománskou a neogotickou výzdobu. Tři hlavní průčelní budovy propojovaly vedlejší spojné traktů. Vznikla tak

Na výzdobě se podílela řada vídeňských tvůrců, dochované fresky jsou od Karla Jobsta. Jen za Rakouska-Uherska se zde vystřídala dělostřelecká akademie, technická akademie, výchovný ústav, jezdecká kadetní škola, ale především vyšší vojenská reálná škola byla elitním zařízením, na kterém studovali i příslušníci vysoké šlechty. Rok 1891 zde strávil Rainer Maria Rilke. Rakouský spisovatel Robert Musil o svých studiích na této škole v letech 1894-1897 napsal autobiografickou prvotinu Zmatky chovance Törlesse.

- ▲ Budova vojenské akademie
- ◀ Interiér kaple sv. Barbory

17. Synagoga (Janáčkova 728)

Byla postavena v roce 1864 na místě starší podle návrhu architekta Franze Machera z Vídně v maursko-byzantském stylu oblíbeném pro synagogy té doby. Pro nedostatek místa mezi okolní zástavbou v zadní části domu bývalé židovské školy není orientována směrem k Jeruzalému, ale směřuje k východu. Dnes je zde výstavní síň.

- Interiér Synagogy ▶
- Synagoga a městské hradby s baštou ▼

18. Palác Kunz (1. máje 328)

Výrobce vodovodů a čerpadel Antonín Kunz, si nechal v roce 1897 postavit pro svou rodinu a kanceláře firmy jednopatrový neobarokní palác začleněný do francouzské přísně geometricky členěné zahrady. Pražští architekti domu, Jan Kříženecký a Josef František Pokorný, se o rok později proslavili jako první čeští filmaři.

▲ Vstupní hala

▲ Socha na zahradě

19. Weinbergerův rodinný dům (Farní 42)

Jednopatrový funkcionalistický dům byl postaven v roce 1933 podle návrhu významného brněnského architekta Arnošta Wiesnera. S hladkou omítkou načervenalé barvy, nápaditým uspořádáním červeně natřených oken zasazených v rovině zdi a dalšími prvky červené barvy ve vnějším vzhledu i interiéru působí velmi sugestivně. V roce 1960 byl necitlivě přestavěn a původně rovná střecha byla nahrazena sedlovou.

20. Vily od Karla Caivase

Hranické a teplické vily pražského architekta Karla Caivase tvoří pozoruhodný soubor šesti pozdněfunkcionalistických domů z konce 30. let, který nemá v hranickém prostředí obdoby. Caivasův romantismus změkčuje původní funkcionalismus užitím různých struktur materiálů (neomítaný kámen, hrubá struktura omítky, tmavé dřevo, rezné zdivo soklu, pálená krytina), návratem k valbové

▲ Seidlova vila

▼ Tomancova vila, Polednova vila

střeše i různých prvků vesnické architektury, jako jsou arkýř, roubení, oblouk a sloup. **Sternova vila**, *Teplice nad Bečvou* 67, (1938-39); **Tomancova vila**, *Jurikova* 246, (1938); **Kerbrova vila**, *Pod Hůrkou* 1065, (1938); **Polednova vila**, *Teplice nad Bečvou* (1939-40); **Seidlova vila**, *Skalní* 275, (1939-40); **Marušítkova vila**, *Pod Bílým kamenem* 1268, (1940-41).

21. Fricova vila, (Pod Bílým kamenem 282)

Architekt Lubomír Šlapeta z Olomouce v tomto pozdněfunkcionalistickém domě v roce 1947 úzce navázal na tradici lidového stavitelství i architekturu lázní, nacházejících se nedaleko. O oblíbené takového romantického pojetí rodinného domu svědčí stavebníci, kteří si v 50. – 60. letech v Hranicích a okolí vytvořili četné kopie a varianty Fricovy vily.

22. Rodinný dům Králových, 1997-2000 (Pod Bílým kamenem)

Příměstský dům od zlínského architekta Pavla Mudříka. Jedna z nejpečlivějších moderních staveb v Hranicích, dům byl oceněn jako hranická stavba roku 2000.

23. Sochy

Sv. Jan Nepomucký - na vyhlídce „U Janka“ - nedokončená, z r. 1707 od mikulovského sochaře Ferdinanda Grosse, stála na náměstí, v r. 1770 převezena nad teplické údolí. **Sv. Jan Nepomucký**

▼ Panna Marie Bolestná

▼ Panna Marie Vítězná

- u městského hřbitova - z r. 1716 od Konráda Spindlera z Lipníka n. B., nejdříve stála na náměstí, později u mostu přes Bečvu, na současném místě je od r. 1977. **Sv. Jan Nepomucký** - *třída 1. máje* - z r. 1720, od neznámého autora. **Panna Marie Bolestná** - *křížovka Komenského a Hřbitovní* - od neznámého autora z r. 1732. **Panna Marie s dítětem** - *Pod lipami* - z r. 1731 od neznámého autora, pro výrazné poškození vlivem počasí byla v roce 2007 nahrazena kopií. **Panna Marie Vítězná** - *Masarykovo nám.* - z r. 1729 od Josefa Ignáce Böhma. **Sv. Anna** - *Masarykovo nám.* - od hranického rodáka Josefa Břenka z r. 1872. **Císař František Josef I.** - *Stará střelnice* - z r. 1898, od vídeňského sochaře Emanuela Pendla. Původně stála před budovou školy na Školním náměstí. **Mistr Jan Hus** - *Sady Čsl. legií* - pískovcová socha z r. 1923 od Julia Pelikána z Olomouce.

24. Znak města

Znak města Hranic z konce 13. století původně obsahoval jen postavu sv. Štěpána držícího tři kameny a palmovou ratolest, tedy patrona premonstrátského kláštera Hradisko u Olomouce, a štíty s pravděpodobně slezskou orlicí a českým lvem. Cimburkové k nim za svého vlastnictví města přidali ještě erb svého rodu. Kardinál z Dietrichštejna doplnil v roce 1629 znak města dvojicí vlnařských noží z rodového erbu a knížecí korunu. Při této úpravě byl pravděpodobně z nepochopení erb Cimburků nahrazen šachovaným štítkem.

25. Prapor města

Městský prapor byl Hranicím udělen v roce 1993. Symbolicky znázorňuje řeku Bečvu protékající Moravskou bránou. V pružích o poměrech 4:3:1:3:4, které kopírují barvy zastoupené v městském znaku, se zde šikmo střídá červená jako Oderské vrchy nebo Podbeskydská pahorkatina, žlutá jako údolí Moravské brány a ve středu tenká modrá zastupující řeku Bečvu.

▲ Sanatorium Bečva s kolonádou

26. Památky v okolí - Lázně Teplice nad Bečvou

Jedny z nejstarších lázní, již v 16. století zmiňované jako „prastaré“. Poprvé je popsal v roce 1580 zemský lékař Markrabství moravského Tomáš Jordán z Klausenburku v „Knize o vodách hojitelných neb teplicích moravských“, zaznamenal je i Jan Amos Komenský na své mapě Moravy. Lázně několikrát upadaly a byly zase obnovovány. K nejvýraznější výstavbě došlo ve 20. a 30. letech 20. století, kdy byla postavena řada pozoruhodných domů ve stylu neobaroka, art deco, konstruktivismu a především funkcionalismu. Řadu předních staveb zde ve 30. letech vystavěl Karel Kotas (přestavba sanatoria Bečva, kolonáda, restaurace na nábreží, pošta, Gallašův pramen aj.). Dnes se zde léčí převážně srdeční a cévní choroby.

Kaple sv. Peregrina - *nábřeží* - pozdněbarokní, z roku 1775 snad podle návrhu brněnského architekta F. A. Grimma. Na oltáři byl původně obraz sv. Peregrina od barokního malíře F. A. Sebastiniho (Šebesty), umístěný dnes v Sanatoriu Moravan.

Říhovského vila - *Teplice n. B. 59* - reprezentativní rodinný dům od architektů Elly a Oskara Oehlerových, jeden z nejvýznamnějších příkladů funkcionalistické architektury na Hranicku. V letech 1933-1934 si jej nechal postavit tehdejší nájemce lázní Ladislav Říhovský.

27. Památky v okolí - Drahotuše

(místní část Hranic, k 1. 1. 2001 zde žilo 1.475 obyvatel)

Původně tržní osada pojmenovaná podle hradu Drahotůch poprvé zmíněna v listině z r. 1241, kdy byla vypálena. V roce 1353 se Drahotuše poprvé nazývají městečkem, v polovině 19. století poklesly na ves. Od počátku 15. století vlastní většinou Drahotušské panství shodní majitelé, jako panství Hranické.

Farní kostel sv. Vavřince - *náměstí* - Postaven na místě staršího kostela, věž z r. 1535, zvýšená v r. 1754. Pozděbarokní jednolodní stavbu z let 1784-1787 vybudoval stavitel Josef Goerig údajně podle návrhu místního faráře Ondřeje Kellnera. Interiér je většinou původní, křtitelnice a kazatelna pochází od kroměřížského kameníka Jan Felixe Ležatky, obraz na hlavním oltáři z 19. století zobrazuje umučení sv. Vavřince.

Hřbitovní kaple sv. Anny - Vystavěna v roce 1732 uprostřed nového hřbitova založeného v roce 1690 na poli za městečkem. Brána, ohradní zed' a čtrnáct kaplí křížové cesty jsou z roku 1800.

Sochy: Panna Maria Immaculata - *před kostelem sv. Vavřince* - z roku 1817, **kamenný kříž** - *před kostelem sv. Vavřince* - z roku 1817, **sv. Florián** - *za kostelem sv. Vavřince* - z roku 1800, **sv. Jan Nepomucký** - *na náměstí* - z roku 1730.

28. Další zajímavá místa

Hrady:

Helfštýn, Puchart, Drahotůch, Kunzov (novogotická vila z let 1907-1908 imitující středověký hrad)

Přírodní památky

a rezervace:

Zbrašovské aragonitové jeskyně (přístupné veřejnosti), Hůrka s Hranickou propastí, Nad Kostelíčkem, Malá a Velká Kobylanka

Naučné stezky: Hůrka, Valšovice

Hranická propast ►

◀ Kunzov (1907-1908),
obec Hrabůvka

29. Trasy

1. HISTORICKÉ JÁDRO MĚSTA

Zámek - pranýř - synagoga - hradby - Masarykovo náměstí - Panna Maria Immaculata - farní kostel Stětí sv. Jana Křtitele - Stará radnice - dolní podloubí - fara - Weinbergerův dům - Katovna - Panna Maria Bolestná - Dům se sgrafity - (Seidlova vila) - Židovský hřbitov - (Jan Nepomucký na 1. máje) - zámek

2. KE KOSTELÍČKU A PROPASTI

Masarykovo náměstí - Katovna - Panna Maria Bolestná - Dům se sgrafity - Městský hřbitov - (Lesnická škola a arboretum) - Kostelíček - Kerbrova vila - Hranická propast - hrad Svrčov - Vyhlička u „Janka“ - Tomancova vila - Masarykovo náměstí

3. K PROPASTI A DO LÁZNÍ

Masarykovo náměstí - Tomancova vila - camping - Vyhlička u „Janka“ - hrad Svrčov - Hranická propast - nádraží Teplice nad Bečvou - tenisové kurty - Lázně Teplice nad Bečvou, nábřeží - Stará Střelnice - Masarykovo náměstí

